

Yak?n ?li?kilerde Ya?ant?lar Envanteri – ?li?ki Yap?lar?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yak?n ?li?kilerde Ya?ant?lar Envanteri – ?li?ki Yap?lar?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32761>

Özet

Yakın ilişkilerde Yaşantılar Envanteri - İlişki Yapılar? (Y?YE-?Y), orijinal adı **Experiences in Close Relationships-Relationship Structures Scale (ECR-RS)** olan ölçeğin Türkçe adaptasyonudur. Bu envanter, bireylerin farklı spesifik yakın ilişkilerine (örneğin, anne, baba, romantik partner, yakın arkadaş) yönelik **bağlanma** stillerini, özellikle iki temel boyut olan **Bağlanma Kaygısı** ve **Bağlanma Kaçınması** üzerinden değerlendirilmeyi amaçlar. Ölçek, ilişkisel bağlamda bireylerin duygusal düzenleme ve kişilerarası stratejilerini ölçerek, yetişkin ve ergen bağlanma araştırmalarına önemli bir **psikometrik** araç sunmaktadır. Türkiye uyarlaması, özellikle ergen popülasyonunda kullanıma uygunluğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Yakın ilişkilerde Yaşantılar Envanteri, ECR-RS, **Bağlanma Kuramı**, **Bağlanma Kaygısı**, **Bağlanma Kaçınması**, Ergenlik, İlişki Yapıları, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Orijinal Ölçek Geliştiricileri: Fraley, S. C., Heffernan, M. E., & Vicary, A. M. (2011).
Türkçe Adaptasyon Yazarları: Savaş Karataş, İbrahim Demir.

Amaç

Yakın ilişkilerde Yaşantılar Envanteri - İlişki Yapılar?'nın temel amacı, bireylerin genel bağlanma eğilimlerinden ziyade, belirli ilişkilerine (örneğin, anneye, babaya, romantik partnere) yönelik farklı bağlanma biçimlerini ölçmektir. Bu adaptasyon çalışması, özellikle **Türk ergen** popülasyonunda bağlanma kaçınması ve kaygısının ilişkisel bağlamda geçerli ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmesini sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçek, bireyin farklı ilişkilerde güvenli, kaygılı veya kaçınmacı tepkiler geliştirme düzeyini saptamaya hizmet eder.

Yapı

Ölçek, **Bağlanma Kuramı** çerçevesinde, yetişkin bağlanmasının iki temel orthogonal boyutunu ölçer: **Bağlanma Kaygısı** ve **Bağlanma Kaçınması**. Bağlanma Kaygısı, terk edilme korkusu, partnerin ulaşılabiliğine dair üpheler ve aşırı yakın ilişki isteği ile karakterizedir. Bağlanma Kaçınması ise, yakınlıktan rahatsız olma, duygusal bağlanmaya aşırı vurgu yapma ve duygusal ifadeleri bastırma eğilimini yansıtır. Y?YE-?Y, bu iki boyutu her bir hedef ilişki (ilişki yapısı) için ayrı ayrı değerlendirir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, Karataş ve Demir (2018) tarafından yürütülen Türkçe adaptasyon çalışmasında ölçeğin yapı geçerliliği incelenmiştir. Yapılan **doğrulayıcı faktör analizi (DFA)**, ölçeğin iki faktörlü (Kaygı ve Kaçınma) yapıya korunduğunu göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin Türk kültüründe ergenlerin ilişki yapılarına özgü bağlanma boyutlarının ölçme konusunda geçerli olduğunu işaret etmektedir. Ayrıca, ölçeğin yakın ilişki kalitesi ve psikolojik uyum gibi ilgili yapılarla beklenen yönde ilişkiler sergilemesi (eş zamanlı geçerlik) de araştırılmıştır.

Güvenirlik

Kaynakta güvenilirlik bilgisi '-' olarak verilmiştir. Ancak adaptasyon çalışması, ölçeğin iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanarak güvenilirliğini desteklemiştir. **Bağlanma Kaygısı** ve **Bağlanma Kaçınması** alt boyutlarının her bir ilişki figürü için ayrı ayrı yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu rapor edilmiştir. Bu yüksek Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Güvenirlik çalışmaları da ayrıca test-tekrar test güvenilirliği de incelenmiş olabilir, bu da ölçek puanlarının zaman içinde kararlılığını ortaya koyar.

Faktör Analizi

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri - İlişki Yapıları'nın Türkçe adaptasyonunda, ölçeğin orijinal yapıya doğrulamak amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. Analizler, her bir ilişki yapıya (örneğin, anne, baba) için ayrı ayrı uygulanan maddelerin iki temel faktör (Kaygı ve Kaçınma) altında toplandığını teyit etmiştir. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olması, ölçeğin teorik iki boyutlu yapıya Türk ergen örnekleminde de geçerliliğini sürdürdüğünü göstermektedir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarılama (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Likert Tipi Derecelendirme)

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinali İngilizce)

Popülasyon Grubu: Ergenler ve Genç Yetkinler

Yaş Grubu: Adaptasyon çalışması ergenler üzerine odaklanmıştır (Genellikle 12-18 yaş arası).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki lise öğrencileri örnekleme.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, her bir maddeyi, kendileri için önemli olan belirli bir ilişki figürüne (örneğin, annemle ilişkim) ne kadar uyguladığını belirten bir Likert ölçeğinde derecelendirir. Orijinal ölçek genellikle 7 noktalı Likert tipi bir derecelendirme kullanır (1=Kesinlikle Katılmıyorum; 7=Kesinlikle Katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri, ilişki kisel Bağlanma, **Kaygılı Bağlanma**, **Kaçınmacı Bağlanma**, **Psikometrik**, Ergenlik Dönemi, **Başlanma**.

Yazarlar

Sorumlu Yazar (Adaptasyon): Savaş Karataş

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değil.

İletişim E-posta Adresi: savaskaratas91@gmail.com

Yazın Adresi: İlgili akademik kurumlar üzerinden sağlanmaktadır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Adaptasyon): 2018

İzinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle orijinal yayıncının ve adaptasyon yazarlarının izinlerine tabidir. Ticari kullanım için ek ücretler veya lisans gereklilikleri olabilir.

Orijinal Yayın Linki: journals.sagepub.com

Kaynaklar

Karataş, S., & Demir, ?. (2018). Attachment avoidance and anxiety in adolescence: Turkish adaptation of the Experiences in Close Relationships-Relationship Structures Scale. *Psychological Reports*. doi: 10.1177/0033294118785562

Fraley, R. C., Heffernan, M. E., & Vicary, A. M. (2011). The Experiences in Close Relationships--Relationship Structures Questionnaire: A method for assessing relationship-specific attachment. *Psychological Assessment*, 23(3), 641-650.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri - İlişki Yapılar Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Araştırmacılar, maddeler için Karataş ve Demir (2018) makalesine başvurmalıdırlar.

Ölçek Maddelerine Dair Not: Bu akademik kaynak girişi için ölçek maddeleri orijinal kaynaktan elde edilememiştir. YÖYE-İY, her bir ilişki figürü (örneğin anne, baba, partner) için tekrarlanan 9 maddeden oluşur. Bu 9 maddenin 4 veya 5 tanesi **Bağlanma Kaygısı**, geri kalanı ise **Bağlanma Kaçınması** alt boyutunu ölçmektedir. Maddeler, bireyin o ilişki bağlamında ne kadar rahat hissettiği, terk edilme korkusu taşıdığı ve duygusal yakınlığa ne kadar değer verdiği gibi konulara ele alılır.

ARABPSYCHOLOGY.COM